

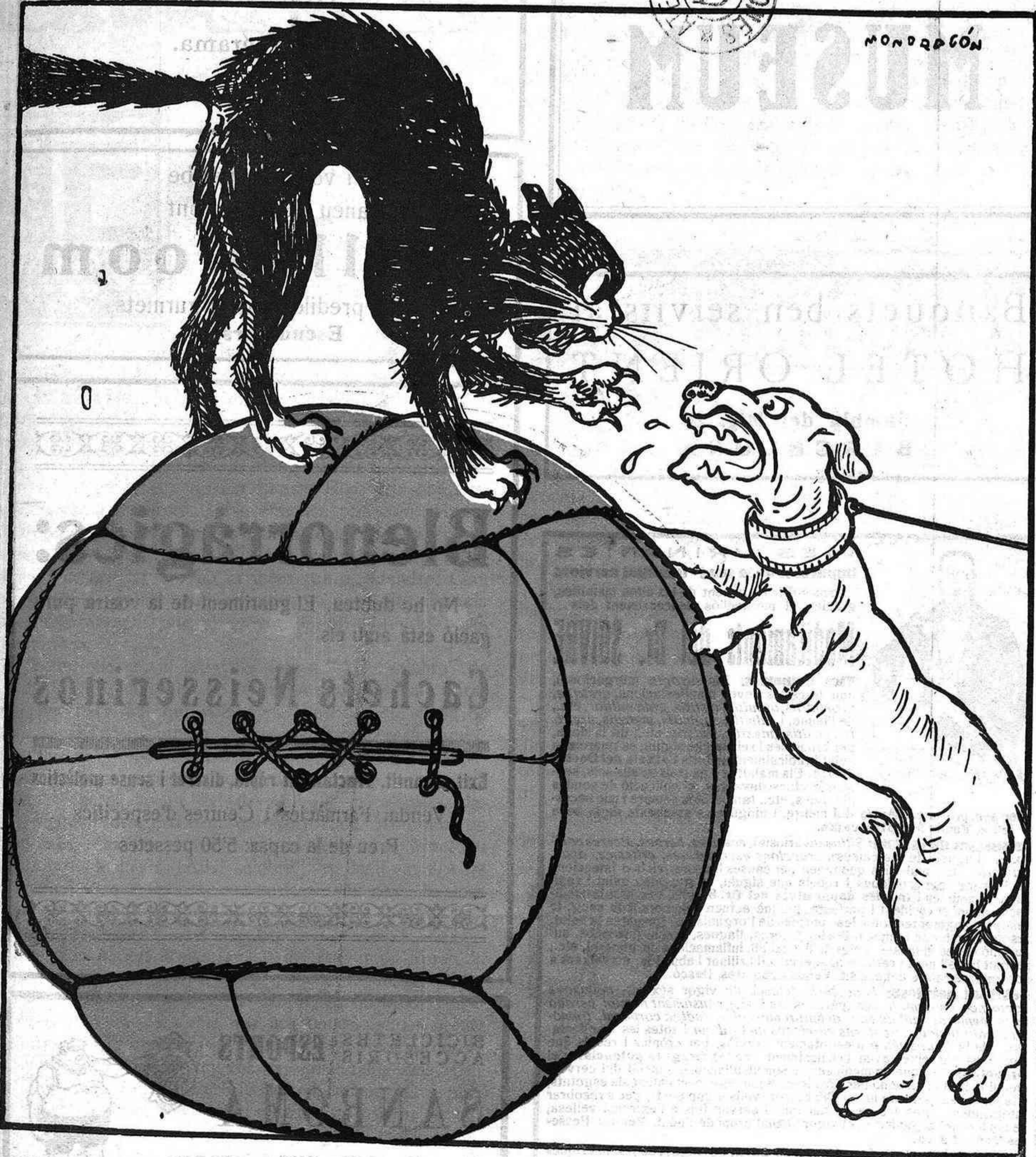
Barcelona, 31 de gener de 1929

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Num 2588 - 15 cts - Atrassats 30

MONDRAÇÓN

COM ES JUGA EL PARTIT DE DIUMENGE PASSAT

—Com a gat i gos!

TEATRE NUEVO

Tots els dies la revista de
gran espectacle

MUSEUM

Banquets ben servits al
HOTEL ORIENT

Rambla del Mig, 20
BARCELONA

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa
Prou sofrir inutilment de les dites malalties,
gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota millitar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sem pre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatar**, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Teatre Català NOVEDADES

Dissabte, Festa de la Candelera, a dos quarts de quatre, última d'«Els Pastorets. A tres quarts de sis; i nit, «L'agulla Roja»

Diumenge,
selecte programa.

Es d'apatxa en Comptaduria

Si voleu menjar be
aneu al restaurant

Grill - Room

Lloc predilecte dels gurmets
Escudillers, 8

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la caps: 5'50 pessetes

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 12303 - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Una nota d'actualitat

En aquest joc de passar d'un bàndol a l'altre, sempre hi entra la por de la gent que indesirable o no, vulgui entrar en el *cottage* plaent. Així si se'm preguntés quin home de les dretes no voldríem pas que vingués a la nostra banda, diríem, entre d'altres, que de cap manera voldríem veure convertit a l'esquerrisme el senyor Manuel de Montoliu...

Passariem per aquesta Bergson de guarda-roba del senyor Farran i Mayoral, molt simpàtic, particularment, i que tan aviat estudia altes teories fonamentals com fa la crítica d'una revista; passariem també per Enric Jardí, l'autoritat moral del qual ens meravella; però per qui no passariem pas és per l'actual crític literari de "La Veu de Catalunya". Aquest senyor i En Ramon Rucabado han acaparat l'asisme intel·lectual. No entenem pas, com persona tan negada per a la comprensió i la tolerància; tan negada per a l'autoritat i per a la justesa com Manuel de Montoliu, sigui crític... No ho arribem pas a entendre. Com deia Michelet, gairebé tothom porta un porc dins de cada u; estic convençut que el senyor de Montoliu hi porta un ase...

L'home que escriu la crítica feta a "All i salobre" de Josep Maria de Sagarra, no té dret a gaudir de cap mirament per part dels qui volen veure un aspecte crític de l'obra sagarriana. Tothom sap que ni el qui escriu aquestes ratlles ni el nostre setmanari tenen cap mena de simpatia per aqueixa esqueixada coupletista màxima de la poesia catalana; però davant del devesall de poca-soltes, davant d'aquell descordament del senyor de Montoliu, no tenim més remei que creure que el senyor de Montoliu en comptes de llegir "All i salobre" ha llegit un discurs del Pare Vallet o els seus escrits de fa deu anys, ha confós aquesta literatura amb l'obra excellent de l'autor d'"El comte Arnau"...

Ens plau aquest despenjament del senyor de Montoliu i ens plau perquè s'ha fet una política vigorosa en fer creure que aquesta mena de crítics tenen un valor considerable... I no són res més que uns pobres homes negats a tota mena de comprensió... Que saben moltes coses? Potser sí, però cultura no vol pas dir intel·ligència. Que han llegit molts llibres? Però lectura no vol pas dir estudi. Que saben escriure? Però saber escriure no vol pas dir que siguin homes superiors... La intel·ligència es troba en els esperits oberts i en els homes de cap clar. I seguint la trajectòria crítica del senyor de Montoliu, de rebentada perpètua a totes les obres dels homes d'esquerra, hem de creure que el senyor Montoliu no entén res del que lleix.

Quina manera de maltractar la gent! Quina manera d'escarnir la intel·ligència! Quin estil més barroer i més grotesc! Tot el que diem d'ell és pàllid al costat dels paràgrafs i dels articles que l'esmentat senyor escriu per a tractar els llibres que a molts els costa hores i hores de treball i de vida...

Si jo un dia fes un llibre i li agradés al senyor de Montoliu — de la qual cosa estic molt tranquil — deixaria d'escriure. No entenc com a la gent de certa sensibilitat li plau la lectura d'aquest burot de les nostres lletres, d'aquest Clement Vautel que només escriu per a plaure a la mediocritat colectiva sota el signe del carrer de Casp.

FRANCESC MADRID

UN HOMENATGE

"La Nova Revista" organitza un banquet en honor del delicat poeta Marià Manent. El motiu? L'haver estat l'iniciador del traductor de Chesterton en català. Certament, un motiu ben fútil. Chesterton, diguin el que vulguin els de "La Nova Revista", és feixuc com un elefant. A Anglaterra el tenen per una mena de monstre antediluviana.

Cal, però, que ens apressem a dir que Marià Manent ha refusat l'homenatge. Ha fet bé. I no és que no se'l mereix per altres motius. Per exemple: per les seves adaptacions de poesia xinesa. I a més de merèixer-se'l, li convé. És tan prim, tan pàllid i té un aire tan desganat!...

Sembla, però, que el veritable motiu de l'homenatge, segons males llengües, no és cap d'aquests. Sembla que la direcció de "La Nova Revista" volia aplicar aquell refrany català tan popular, però amb els termes una mica invertits:

—"El que no es paga amb diners es paga amb dinades"...

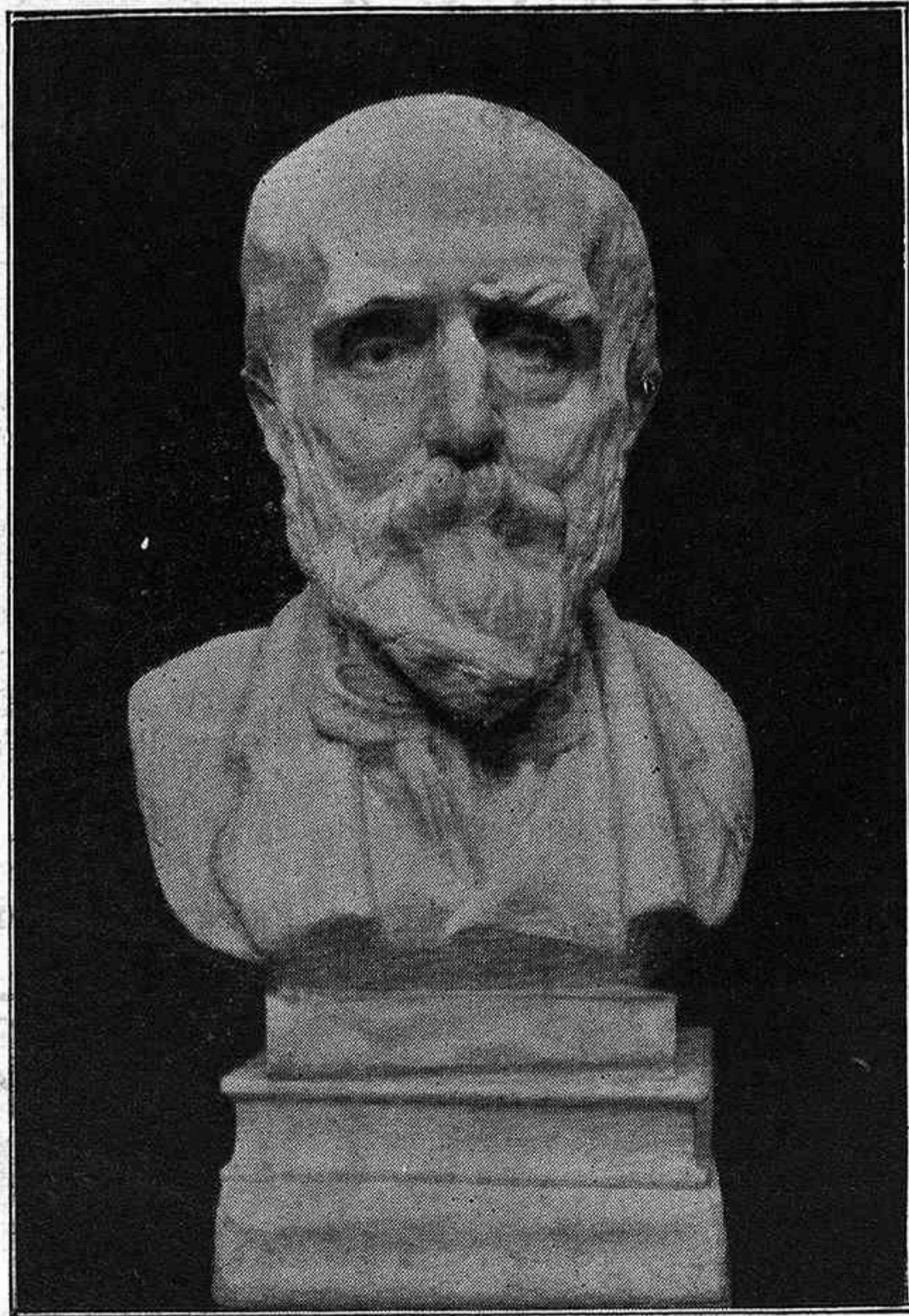
L'AFICIO A RIURE

D'un quant temps ençà, s'ha desenrotllat en el nostre públic una desmesurada afició al riure.

Com nosaltres creiem que aquest fenomen és digne d'estudi, li dedicarem aquest glossari.

Cal esbrinar els orígens, les fonts d'aquesta desmesurada afició al riure que, d'un quant temps ençà, ha atacat al nostre públic.

Es que el nostre públic de teatre — el nostre escàs públic de teatre — és de mena rialler?

JOSEP MARTÍ FOLGUERA

Nat a Reus el 6 Juny de 1850. Mort a Barcelona el 22 Gener 1929
(Escultura de Ramir Rocamora)

No, no, de cap manera. Abans no reia amb la freqüència d'ara. No hi tenia tanta afició. Abans acceptava altres gèneres que els de riallada grassa i estòlida. Abans el nostre públic de teatre — més nombrós que ara, cal tenir-ho en compte — sols exigia dues coses a les obres de teatre: dignitat i bellesa.

Es que potser vol oblidar els treballs i les penes de cada dia? No, no, perquè els treballs i les penes de cada dia no s'obliden amb la bajanada de la rialla grassa, sinó amb la intel·ligència del somriure discret.

Quan el nostre públic arruga el nas davant les obres d'una certa qualitat — i l'arruga massa sovint —, i es queixa dient que no està per drames, i que de drames, massa que en passen a les cases, no pretén més que defensar el seu dret a la bajanada.

Aquest dret — ara que a l'entorn del teatre intel·ligent i noble s'està suscitant una polèmica — hom li ha de treure aquest suposat dret al públic. No el dret a riure sinó a riure malament, a abarraganar el riure.

Llavors serà possible fer, com hom feia abans, un teatre més alt de to que el d'avui, un teatre més intens, més fort.

Però, i els aficionats al riure? Els aficionats al riure podran anar sense cap mena de temença al teatre; podran interessar-se amb l'obra, podran pensar i sentir.

Després, si tantes ganes en tenen, ja riuran. Riuran quan s'hagi acabat l'obra, i gràcies a un mecanisme col·locat a les butaques que els farà cinc minuts de pessigolles.

Quant als autors que escriuen obres per a fer riure — per a fer riure malament i sense intel·ligència, — hauran de canviar d'ofici.

Que l'ofici és per ells el teatre.

VIRAI

Els mobles i la llar

Poques coses com els mobles reflecteixen els costums i la idiosincràsia dels països, al través del temps i de la història. Penseu només com la prouja higiènica es reflecteix, de temps, en els mobles anglesos, tan simples, i sovint sense angles on pugui acumular-se la brutícia: veieu també com la voluptat oriental traspua en les seves gruixudes catifes i en els seus flonjos coixins.

Es per això, per estar tan estretament lligats amb els costums, que els moblatges, del temps dels nostres avis fins dels nostres pares ençà, han evolucionat amb tanta rapidesa. Hem guanyat? Hem perdut? La contesta no pot ésser rotunda. No cal dir ni que sí ni que no, perquè és una qüestió de múltiples aspectes. Altrament, en el fons, una contesta raonada comportaria una crítica i una història de la nostra moral, dels nostres costums.

Avui no travessem, evidentment, quant al moblatge, una d'aquelles èpoques que deixaren creat un gran estil. Els nostres mobles han perdut, sobretot la solidesa, que féu dels mobles dels nostres avantpassats un tresor que passava de pares a fills. Tanmateix, cal dir que en relació a uns quants anys enrera, s'ha reaccionat força i que els mobles, malgrat que s'hagin estandarditzat, tornen a tenir formes gracioses i agradables. Els pitafis, les línies viscosament reptiliques dels modernistes, que produïen en els dormitoris estranyes pesombres, i que no deixaven fer una bona digestió deels menjadors, són completament oblidats.

El que ja no és probable és, que el moble recuperi la seva antiga solidesa. ¿Mobles per durar? Ni venedors ni compradors no hi pensen. Hom dirà d'un moble que fa bonic, que és útil, però ¿de durada...?

El mot ha estat oblidat en la tenda del moblista! I veieu ací el que dèiem del lligam entre els costums i els mobles. Hom abans parava una casa, i en aquella casa hi vivien i morien diverses generacions d'una mateixa família. Avui... avui el parament d'una casa s'improvisa com un decorat de teatre. ¿Sabem si serà més durador, encara, que una representació teatral? ¿Hi arribarem a representar allí on vivim, un acte sencer de la nostra vida o, encara, haurem de canviar el decorat a mig acte? A l'estranger, en els països que donen el to dels costums moderns, la facilitat dels divorcis fa que la improvisació de la llar pugui ésser sovint més presa a la lleugera.

Però la inestabilitat social, els canvis de fortuna gairebé sobtats que de la guerra ençà s'operen, famílies arruïnades amb un tres i no res per una fallida comercial, pel crack imprevisit d'una banca; arrivistes de la política, advocats llestos o metges de talent que en poc temps s'enfilen, són prou per donar a les llars aquest aire d'improvisació de cosa que es para i que es despara, que ara tenen.

Una altra de les característiques dels nostres temps que es reflecteix en el moblatge, és l'esborrament de classes. Avui gairebé no es construeixen mobles d'una aparença absolutament humil. Tant com es renuncia a la seva durada, no es renuncia, en canvi, fàcilment, a la seva boniquesa, no seu luxe aparent. Una cosa rústega, però sòlida ja no la vol ningú. Trobarem mobles de tota mena de preus, per poder satisfer tots els capricis, però àdhuc amb els amoblaments de preus més ínfims, si us acompanya un cert gust, podreu posar una casa d'una amable i gentil aparença.

Inconvenients? Avantatges...?

Tampoc no podríem ara respondre rotundament! I quanta filosofia i quanta sociologia no necessitariem per respondre la qüestió a fons! Tanmateix, entre tots els

inconvenient, positivistes que vulgueu trobar a aquest fenomen, el que sembla cert, és que la lletjor desapareix del nostre entorn, que tothom, poc a poc, va acostant-se a l'ideal de poder viure en bellesa.

I si la misèria no desapareix del tot, pren sovint una disfressa, tan tràgica en el fons, però no tan espantosa, com la del seu propi visatge: el de l'anèmia.

DOMENEC GUANSE

A una noia rossa

Es la dona més bella d'aquest món.
Al seu davant un hom tremola,
té el cavell ros, d'un ros pregon
que el miracle del rostre li aureola.

El miracle del rostre! Es tan bell
que els ulls blaus són cels blaus plens de dolcesa.
A la galta una rosa; i un clavell
li fa de boca encesa.

La resplendor del rostre sobre el p.t
li cau com clar de lluna,
un clar de lluna sense nit
com no n'hi ha ni una.

I jo en sóc ben enamorat
d'aquesta dona bella
que és or i sol i blat,
i és carn de rosa i carn d'estrella.

En la finor del seu perfil
dibuixa el cos com divina monjoia,
un cos florit com un abril
i el cor a dins és rossinyol de joia.

I té la gràcia dels ponents
i la dolcesa capvespra,
i canta dintre dels seus pensaments
un violí sentimental.

I jo l'estimo perquè és bella
i posa un dolç somris en tot
i té la dolça meravella
de posà un cant en cada mot.

MURMURACIONS

—Deu ésser una qualsevol cosa: a les targetes hi
posa que es queda a casa els dimarts.

—Què dimonis deu fer pel món els altres dies?

Jo la duria dins mos braços
tota la vida, dolçament;
ella em faria fermes els passos
i fermes el cor i el pensament.

En la blavor de ses mirades
un mar de goig li ve del cor,
i amb les grans veles desplegadas
el meu desig duria a port.

Amb la rossor de sa carn fina
tot mon anhel fóra estremit.
Es una flama que camina
rossa de l'or de l'infinit.

Es una flama de carn viva
d'un ros tan bell i tan pregon,
que en son bell cos hi duu captiva
tota la gràcia d'aquest món.

SALVADOR PERARNAU

Filtre d'amor

Un advocat cèlebre rebia no fa molt la visita d'un home modestament vestit, el qual va proposar-li:

—Jo tinc, senyor, necessitat dels vostres serveis. Dis-sortadament, però, no estic en estat de poder-vos pagar en espècies. Tanmateix us puc fer ofrena d'aquest petit flas-có que conté un filtre meravellós. Algunes gotes subrep-ticiament llençades sobre la dona que més estimeu, i vint-i-quatre hores més tard, ella és als vostres braços. El meu filtre és infal·lible! Amb ell, totes les dones se us rendei-xen.

L'advocat, mullerat, pare de família, feliç en la seva llar, no desitjava pas precisament que totes les dones es-tiguessin per ell. Així, doncs, respongué, simplement, que defensava, sense cobrar honoraris, les vídues, els orfes i els desvalguts de la fortuna. Que li exposés, doncs, el seu cas.

—De què es tracta? — preguntà.

—Jo vinc a consultar-vos sobre el cas de la mèva dona, que m'ha fugit amb el meu millor amic.

L'advocat a penes pogué contenir la rialla.

—Bé — va dir —; doneu-me el vostre filtre. Gràcies. Ara ja us el torno. Amb ell no podreu menys de reconque-rrir la infidel.

No ha tornat pas més a casa de l'advocat.

Una "boite" de nit

La tela del fons és graciosa i la perspectiva tan inso-lent, tan perllongada, que la vista s'hi enganya de tal ma-nera, que sembla acrobàtica, acabant per donar el vertigen. Representa, amb colors de bombons anglesos, fullatges es-til Trianon, un caminal dret i una fontana monumental com una "mona" de Pasqua.

La llum de les projeccions es mou d'un cantó a l'altre de l'escena, com la destrat que el botxí fa giravoltar per l'espai abans d'una decapitació. Aquesta llum exploradora

es barreja amb la llum fixa de les bateries. Així mateix, en una confluència, una aigua bellugadissa penetra en una altra d'encalmada. La doble llum nega i rosega el teló del fons. Els arbres, el fullatge, la fontana, tot, s'esmicola sota aquesta claretat vitrificable com els còdols al fons de l'aigua. La lletjor del decorat desapareix, car la llum salva aquest món de tela pintada, aniquilant-lo i escampant-lo. No es veu res més que l'enlluernador rectangle de l'es-cena; res més que la claror, que sembla indignada i que s'imagina que potser sortirà inundant-ho tot.

Els meus ulls s'acostumen a aquest llac de llum, i de sobte, veig com un objecte entre dues aigües, una mena de copa d'or que brilla més terriblement encara que la llum de l'entorn, i en el qual s'hi precipita la llum per a llençar vius reflexos cap a la sala. En un punt de l'escena-ri, a l'alçada d'un home, aquest rodol d'or sembla suspès en l'aire.

Es l'orifici de la corneta de pistó. De mica en mica, tal com es descobreixen els monstres al fons del mar, jo reconec l'home de l'americana vermella que bufa dintre l'in-strument. Més lluny, un negre amb levita, està assegut en-sopit sobre un piano de qua. Una dona jove, una bonica dona que porta una perruca massa rossa i una bata massa rosa, espolsa les seves mans sobre el teclat, com si volgués desfer-se dels dits quelcom enganxads.

No cal dir que el piano ni se sent. Els sons que arri-ben a l'orella són tan variats i múltiples, que sembla que us trobeu en una estació o en un port a l'hora de més mo-viment, i fan pensar en els capricis de locomotores i en les confidències dels remolcadors del temps en què les mà-quines parlaven. És una música de color estrambòtic — em diu l'esteta: roig de vinassa, groc de femta i negre de pega dolça.

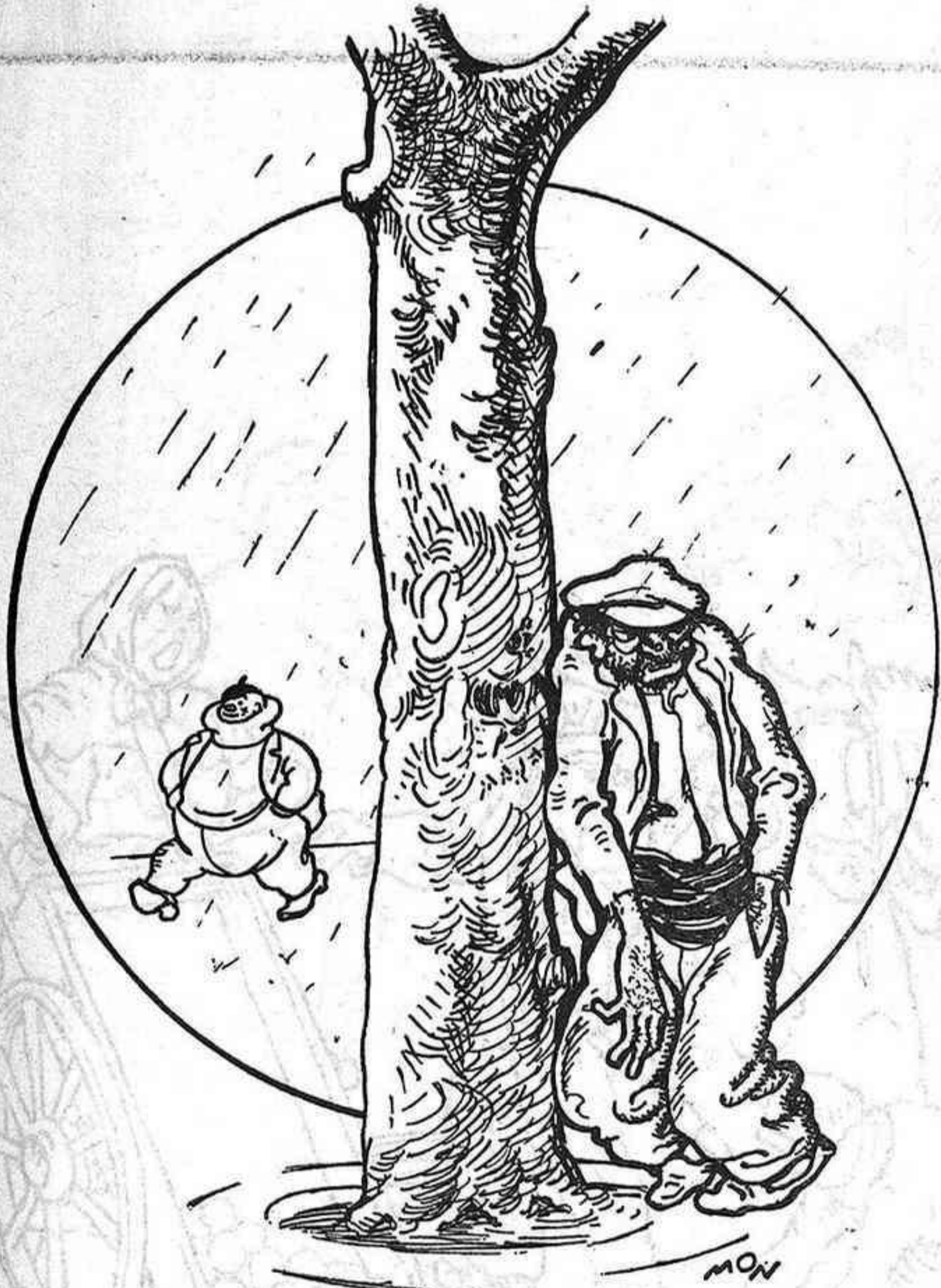
El número de jazz-band ha acabat. La remor de la gent que farceig el local ofega l'orquestra ordinària, que va al trot com un cavall sapat, i la veu de la cançonaire, que fa uns gestos rodons que acaben en punta. La seva cançó és obscena. El públic riu, però polidament. La can-çonaire ha cantat dues cançons, l'una obscena i l'altra agre-dolça. Ara, va a cantar la tercera. Talment com si volgués escampar i fondre la remor creixent de la sala, l'orquestra toca de valent, ràpida i escandalosa.

Dintre d'aquest music-hall m'hi trobava com extraviat, isolat entre aquesta multitud atapeïda, fluctuant i agitada; en aquesta massa humana on s'hi glevaven per algunes ho-res ànimes bullangueres que obrien els seus ulls a tot es-clat de llum i les seves orelles a tot esclat de bestiesa. Pe-sadament, es balancejava prop meu, com el gep d'un ca-mell de jardí zoològic darrera el reixat. Entre aquest xi-varri jo podia cedir a la meditació més nua o reviure el més esborrat dels records; podia refer un món al meu grat o bé retrobar-me jo mateix en la resurrecció d'un minut ja llunyà. Pensava també que, en aquesta sala, al-tres homes potser hi venien a cercar altra cosa que l'es-pectacle. Qui sap! Potser s'hi venien a cercar ells ma-teixos.

L'encís que l'electricitat escampada havia revelat als meus ulls, la meditació en la qual m'abandonava — la gent i l'orquestra em bressolaven com el rodar d'un tren— el meu ensopiment prop la gentada, tot havia desaparegut. Esguardava amb ràbia els rostres imbecillizats que tenia més prop i em feia l'efecte que la cançonaire havia apagat, d'una bufada, l'espectacle i els llums.

París

VELL FAUNE

ELS HOMES PRACTICS

—Si la Candelera plora,
l'hivern ja és fora;
però, per si es queda,
agafo una torradora.

RARA AVIS

—Vols una entrada pel partit de futbol?
—No, no; perquè no hi entenc "pilota"!

plèndida que el bon hivern ens oferia. Era una nit d'aquelles que ni la primavera mai ens sabrà oferir com sap fer el vell i reganyós Hivern. Una fresqueta d'aquelles que ni us fan pujar el coll de l'abric perquè us desentumeix i us dona delit per fer una caminadeta de mitja hora, que és el que hi ha de la Rambla a casa.

Rambla de Catalunya amunt, disfrutant de la quietud del millor i més discret passeig que tenim, anava fent camí sens matar-m'hi i tot donant voltes al cigar que m'havia donat en Pons.

Naturalment que en aquells moments era ell qui tenia el monopoli del meu pensament, no faltava més, després d'un tan bo i abundant sopar i d'un cigar com aquell.

Tot i anant abstret, per això vaig adonar-me en ésser cap al carrer de Provença d'un tipus que feia una estona semblava que portava el mateix camí que jo. Era un individu tot magre i esquelètic amb la roba bon xic tronada que jo era realment qui li interessava. No us diré que em sar, després de mirar-me com si volgués assegurar-se de que jo era realment qui li interessava. No us diré que em fes por, però tampoc m'agradava massa l'interès que semblava que havia despertat a aquell personatge. Jo no hauria gosat dir-ho a un amic que hagués trobat, però si llavors hagués passat el tramvia que em podia deixar a casa, l'hauria agafat de bon grat.

D'ençà que m'havia casat vivia cap a les Corts, en una casa nova d'aquelles que us diuen que tindreu bany i tot i fins us ensenyen la banyera i després quan hi sou si us voleu banyar heu d'anar a la Barceloneta perquè amb prou feines hi ha aigua a la casa per fregar els plats. Imagineu-vos, doncs, les ganes que tindria de ficar-me pels carrers sense llum del meu barri amb un vigilant que ja estava demostrat que em seguia a mi per la insistència que anava vigilant tots els meus moviments.

Dependent nou

—Ens heu escrit sollicitant una plaça de taquimecanògraf, ¿no és això?

—Sí, senyor.

—Us necessitem, en tot cas, per dut la correspondència estrangera.

—Molt bé.

—Do you speak english?

—Com us plagui.

—Què dieu? Pregunto: do you speak english?

—Dic que com us plagui.

—Però bé, ¿sabeu o no anglès?

—Ah, sí, perfectament. No us entenia.

Una mala estona

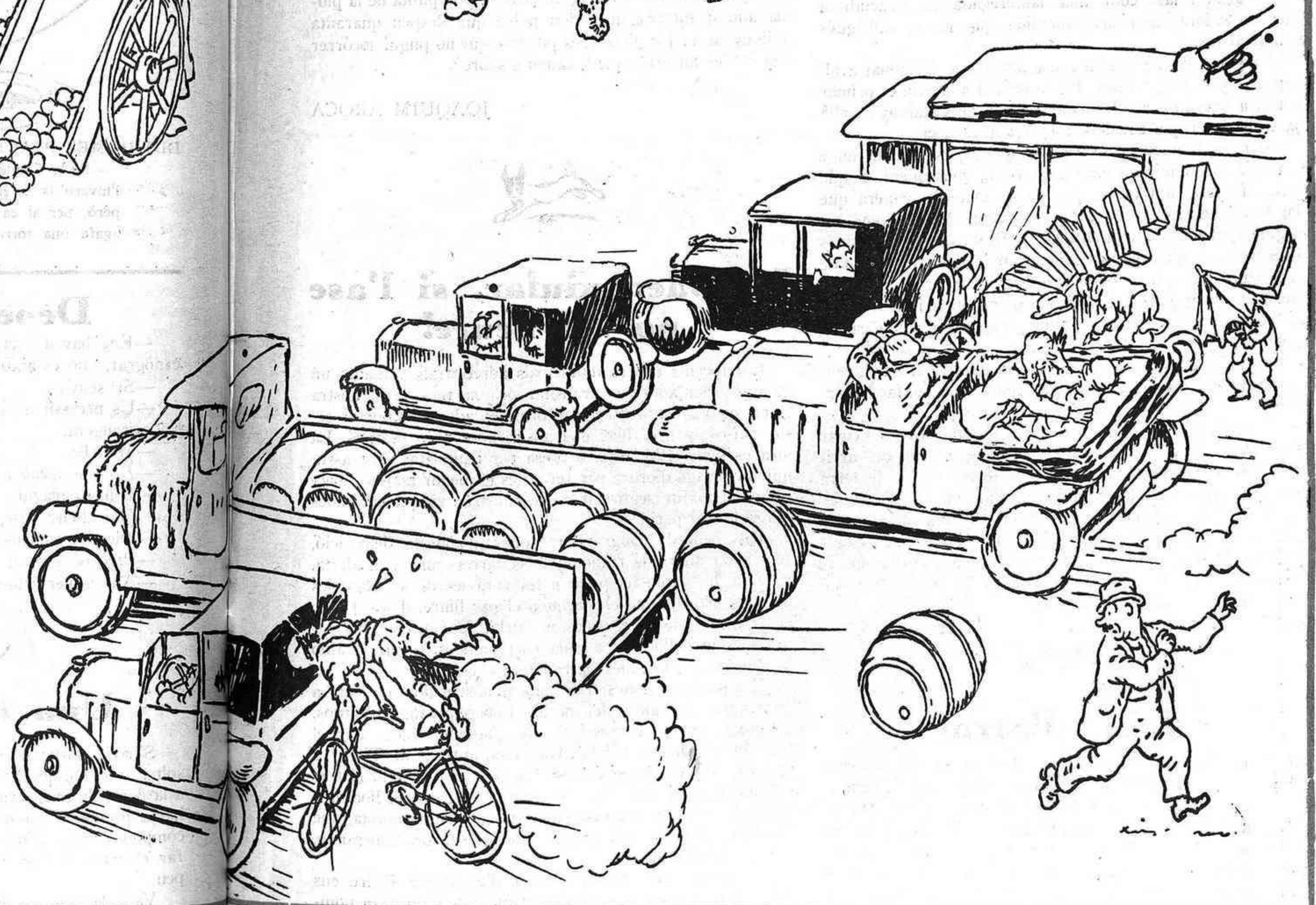
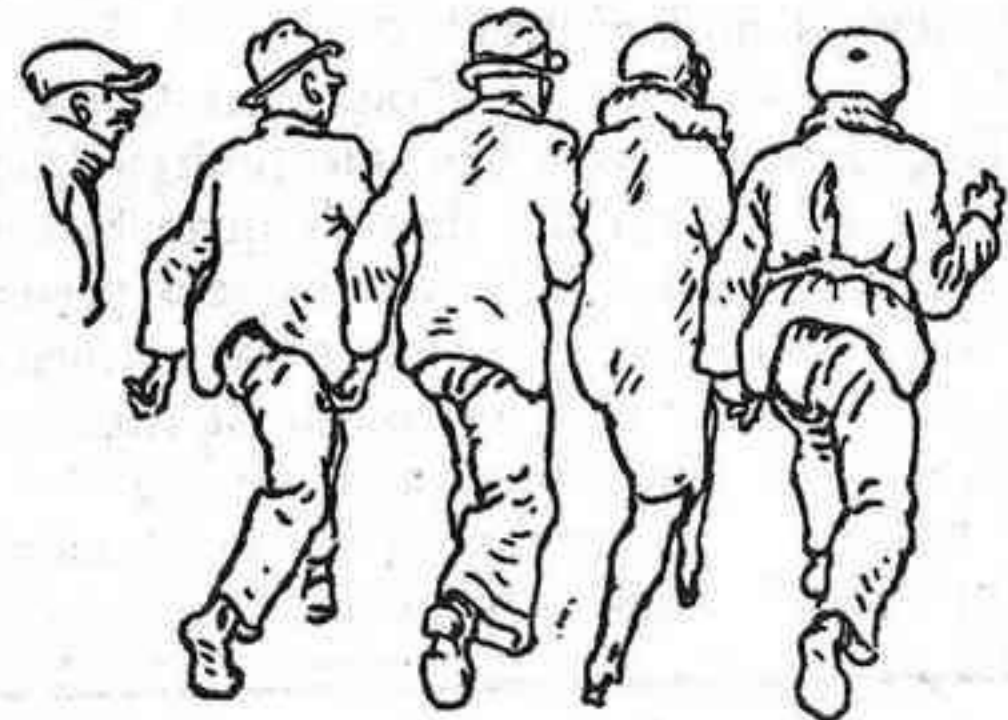
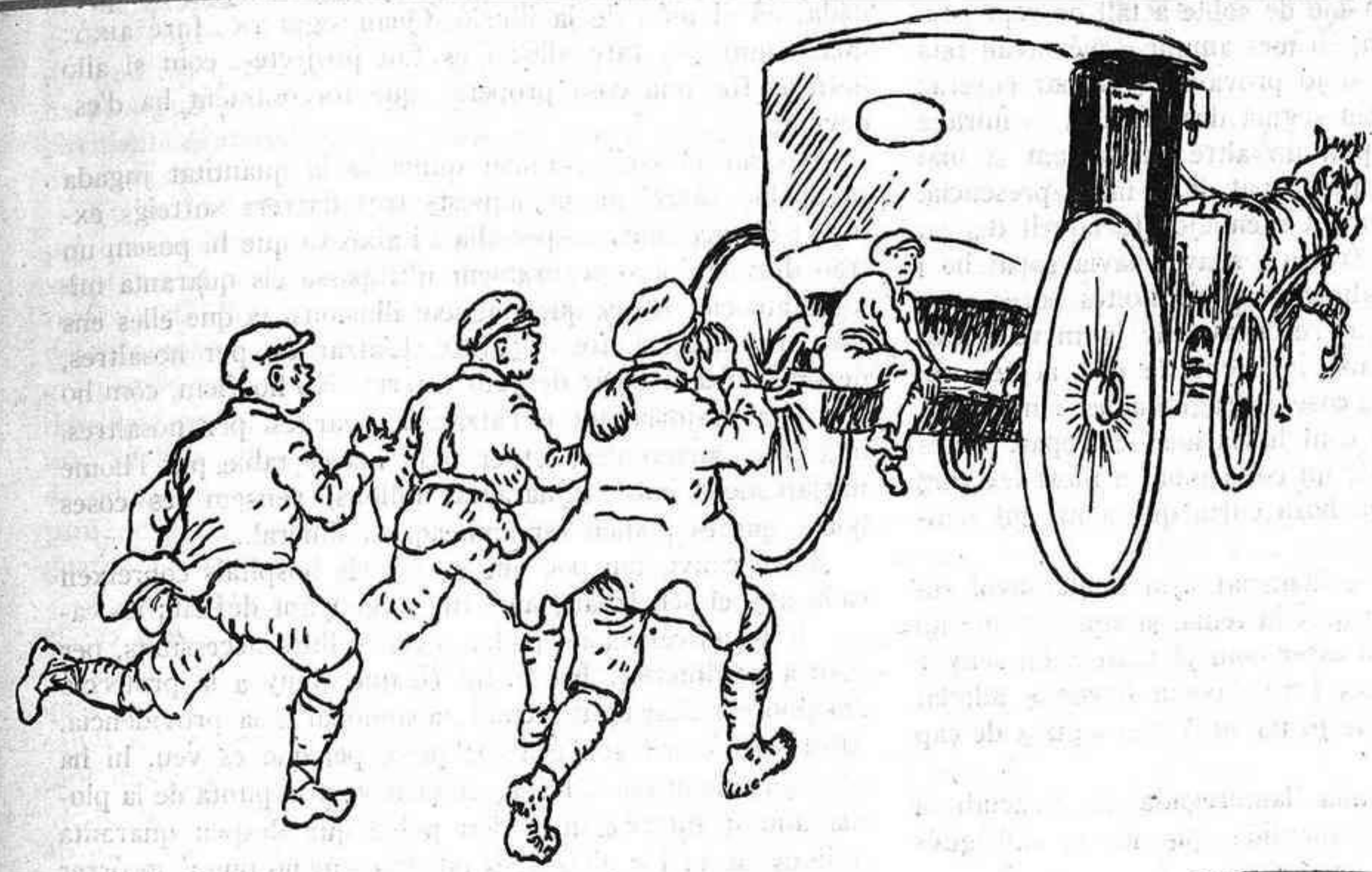
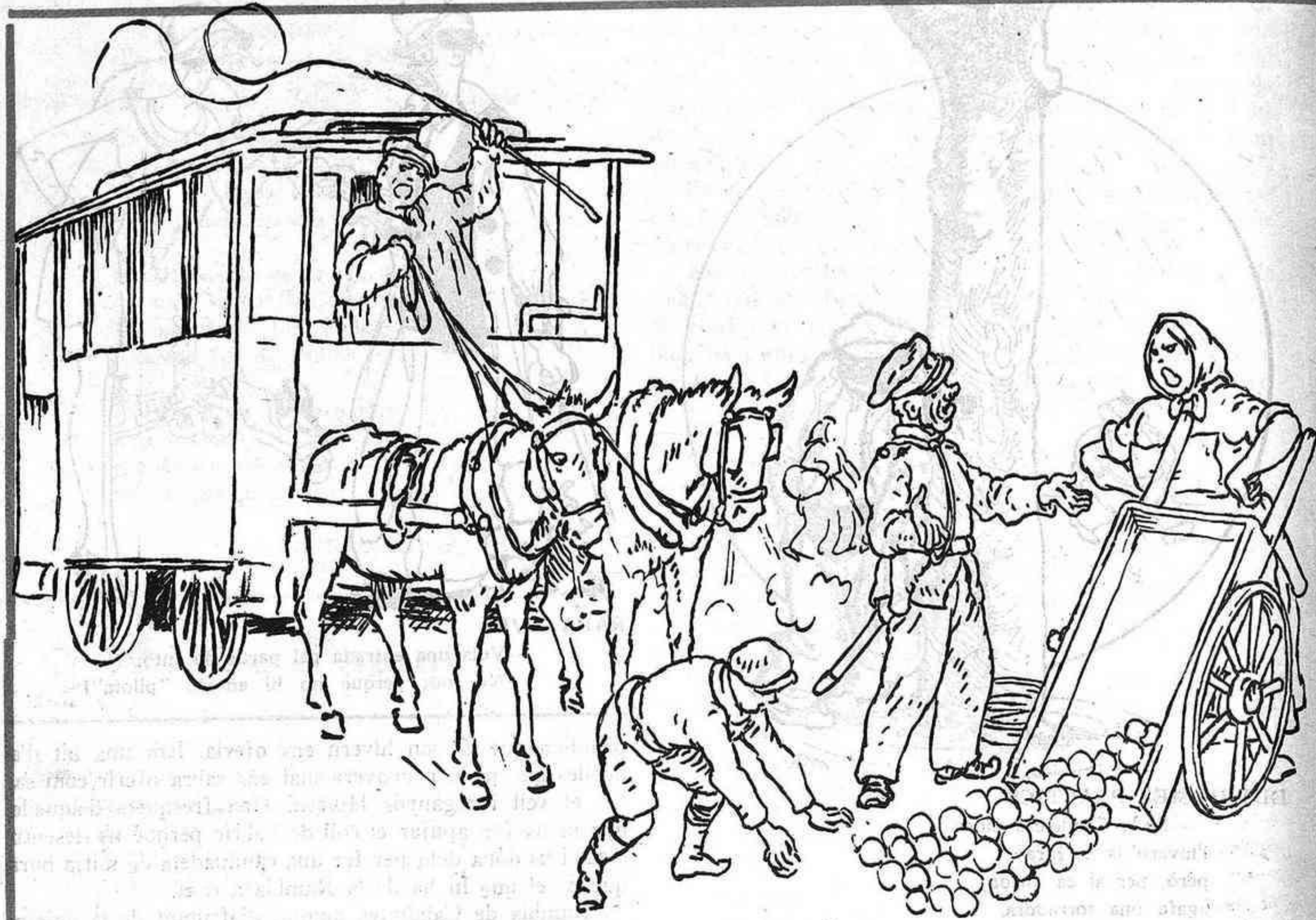
S'havia portat bé l'amic Pons en la seva despedida de solter, o si no, que ho digués aquell cigar pur que encenia a la porta de casa seva després de deixar-lo a ell. Com que havia promès a la dona que aniria a dormir aviat, en comptes d'anar-me'n a la penya del Petit Pelaio vaig agafar el camí de casa i tot xano xano vaig emprendre'l a peu.

Valia la pena de disfrutar un xic d'aquella nit tan es-

QUEST NUMERO

HA ESTAT VISAT

PER LA CENSURA

L'evolució del trànsitat - De 1909 a 1929

Vaig provar-ho tot; asseure'm en un banc de la Diagona,, tornar enrera, girar-me de sobte a tall de repte, no hi valia res; si jo m'asseia, ell més amunt o més avall feia el mateix o cançonejava, si jo provava de tornar enrera; ell em deixava passar i em seguia després i si el mirava desafiant-lo es girava cap a un altre cantó com si mai m'hagués vist ni s'hagués preocupat de la meua presència.

No heu tingut mai por? Us envejo. Jo aquell dia en vaig tenir de debò. Feia fresca i suava, havia sopat bé i a vegades em sentia defallir com si de moltes hores ençà no hagués menjat res. Em recordava de la meua pobra dona que estaria al llit tan innocent de què al seu estimat maridet li passaven coses desagradables i m'estaria esperant perquè li contés com havia anat el sopar. Totes les angúnies que deu sofrir un condemnat a mort les vaig passar jo en aquella mitja hora curta que a mi em semblà un any.

Jo prou tenia ganes de demanar ajut a qualsevol sereno o vigilant; però quin dret hi tenia, si aquell home no m'havia dit res? No podia ésser com jo mateix un senyor que tranquilament passegés i fins podia haver-se adonat del meu defici i témer que jo no en portés alguna de cap i em vigilés?

Ja atut i las, com una llambregada se m'acudí la idea salvadora. Semblava mentida que no se m'hagués acudit abans.

Vaig enfilar de pressa sense aturar-me Diagonal avall cap al Passeig de Gràcia. En ésser allà agafaria el primer tramvia que anés avall fins a la plaça de Catalunya i allà ja trobaria el que em deixaria davant de casa.

Per un moment pensava que qui sap si aquell home em deixaria, i mirava enrea, però ell, conseqüent, el que havia fet era apretar el pas de la mateixa manera que ho havia fet jo. Ja no hi havia dubte. Aquell home em seguia i en portava alguna de cap. Jo no sabia que hagués ofès mai a ningú; però es conten tantes coses de la gent de mal viure, que era possible que enganyat per la presència del meu vestit es pensés trobar a un potentat i em volgués fer esquitxar els diners en una cantonada d'algun carrer fosc.

Just quan jo arribava, el tramvia passava ravent i sense encomanar-me ni a Déu ni al diable vaig agafar-lo corrent.

Amb la revolada em va caure el que quedava del cigar d'en Pons, i vaig veure com aquell home sinistre que arribava en aquell moment recollia les seves restes de terra i després d'eixugar-lo es posava a fumar-lo àvidament.

Tot plegat aquella por es convertí en una ràbia encesa contra mi. Havia tingut por d'un pobre home que esperava que llencés la punta del meu cigar per aprofitar-lo.

A vosaltres us farà riure, però a mi em va fer ben poca gràcia, us ho ben asseguro.

Jocs d'atzar

Hem viscut uns dies de febre. Tothom, en més o menys grau, tenia la fallera d'esdevenir ric; l'atzar, aquesta cosa tan carrinlona i ridícula, era el punt concret on convergien la majoria de pensaments. Les il·lusions són una cosa indefinida en el cor humà; en moren unes, i en neixen d'altres amb una rapidesa esborronadora; sort en tennim, però. Es tant trist viure de realitats, que no és es-

trany que el cor se n'aparti, i cerqui aquella joia tan preuada, en el món de la il·lusió. Quan sigui ric, faré això; quan sigui ric, faré allò; i es fan projectes, com si allò desitjat fos una cosa propera, que forçosament ha d'esdevenir.

No sabem concretament quina és la quantitat jugada pel poble barceloní, en aquests tres darrers sorteigs exliions; és una suma respectable; i això fa que hi posem un traordinari; però segurament ultrapassa els quaranta mil·lions d'atenció. Bo és que tinguem il·lusions, ja que elles ens fan una majoria, tot o l'atzar. L'atzar és, per nosaltres, de tant en tant tocar de peus a terra. No ho fíem, com ho fan una majoria, tot o l'atzar. L'atzar és, per nosaltres, una cosa anacrònica, i, per tant, inacceptable per l'home mitjanament culte. Quaranta milions, pensem les coses bones que es podien fer amb aquest dineral...

I, en canvi, tan poc que es fa; els hospitals cobreixen cada any el seu balanç amb un vergonyant dèficit; les cases de beneficència no poden atendre llurs necessitats, per manca de diners... En fi, tot ço que atany a la protecció del pobre i desvalgut, sembla abandonat a la providència. Molt s'ha escrit sobre això; però, pel que es veu, hi ha afeccions incurables. I forçosament ve a la punta de la ploma aquest interrogant... Un poble que despèn quaranta milions en un joc d'atzar, és possible que no pugui socórrer con cal les misèries que li cauen a sobre?

JOAQUIM AROCA

Ja podeu xiular, si l'ase no vol beure!

Les recents ordres municipals adrecen als vianants un guiatge orientador per transitar pels carrers de la nostra ciutat convenientment a les fórmules adoptades en diversos països, per regular el trànsit rodat i de peatons. La idea és bona. L'orientació presa per l'autoritat ve a assumir un tiratge d'ordre per fer palès el menor nombre d'accidents i major seguretat de les nostres vides, exposades mil voltes al perill.

Ens hem de congratular, doncs, d'aquesta disposició, fent per manera de franquejar els carrers amb l'ull alerta.

Ara, bé. Hom ha posat a les voravies de les Rambles diverses senyals que el marquen el pas lliure, d'ocord amb el "xiulet" que fa escridassar l'urbà. Les esmentades senyals estan col·locades a cada encreuament de carrer amb la Rambla i a les dues parts laterals de la mateixa.

Els peatons, doncs, fem cap al nostre lloc, obligats a franquejar el camp del perill. Esperem. Passen autos, tramvies, carros, cotxes, i l'urbà s'aguanta ferm amb el braç alt i el xiulet a la boca. Ha passat mitja hora. Titiiiit... se sent. Ara va per nosaltres. Traspassem, i és tant el formiguer de gent que s'ha "congratulat" en aquell lloc, que més aviat sembla una nuvolada que amenaci tempesta, que res més. Llavors és el trànsit rodat que li toca esperar-se. Altra mitja hora.

Resumint, veurem que d'anar d'un lloc a l'altre ens costa, a més del temps, les impertinències d'un gran nom-

bre de badocs que rodegen l'urbà i frueixen un matí deliciós (a voltes tot el dia), fent d'espectador a les maniobres del guàrdia que té cura del trànsit i assenyala el camí que ha de seguir el peató. A voltes la xifra d'aquests espantalls circulants es multipliquen a mida que van sortint a llum els discos fixadors.

Ço és indignant. El procedir d'aquests individus, que, pel que es veu no tenen ocupacions quotidianes, són un símptoma del temperament que fan palès el nostre caràcter, orfe d'evolucions modernes. Barcelona, que, pel seu desenvolupament extraordinari, n'és considerada com una gran urbs, ofereix aquest espectacle infantil (amb espectadors que passen de l'edat) i grotesc. Aneu allà on hi hagi un "xarlatà" un "auto" avariats, un que es posi a xerrar de pilota, hi veureu el gran nombre de curiosos, amb un pam de boca oberta, i amb un aspecte de "babau", esguardant l'heroi del "cuento".

Quina pena em fam aquest estol de badocs, que tot els és pàtria!

A mi em sembla que totes aquestes senyals automàtiques que aviat es collocaran no faran experimentar cap canvi radical en la regularització del trànsit peató, i peatons de tan mal domar com són aquests.

Això, sí, serà un dels més suggestius objectes per atraure els "tranquils", que valoraran el seu funcionament, i qui sap si de llur estudi en sortirà algun descobriment cèlebre!

JOAN VALLESPINOS ANDRES

Ciutat, gener de 1929.

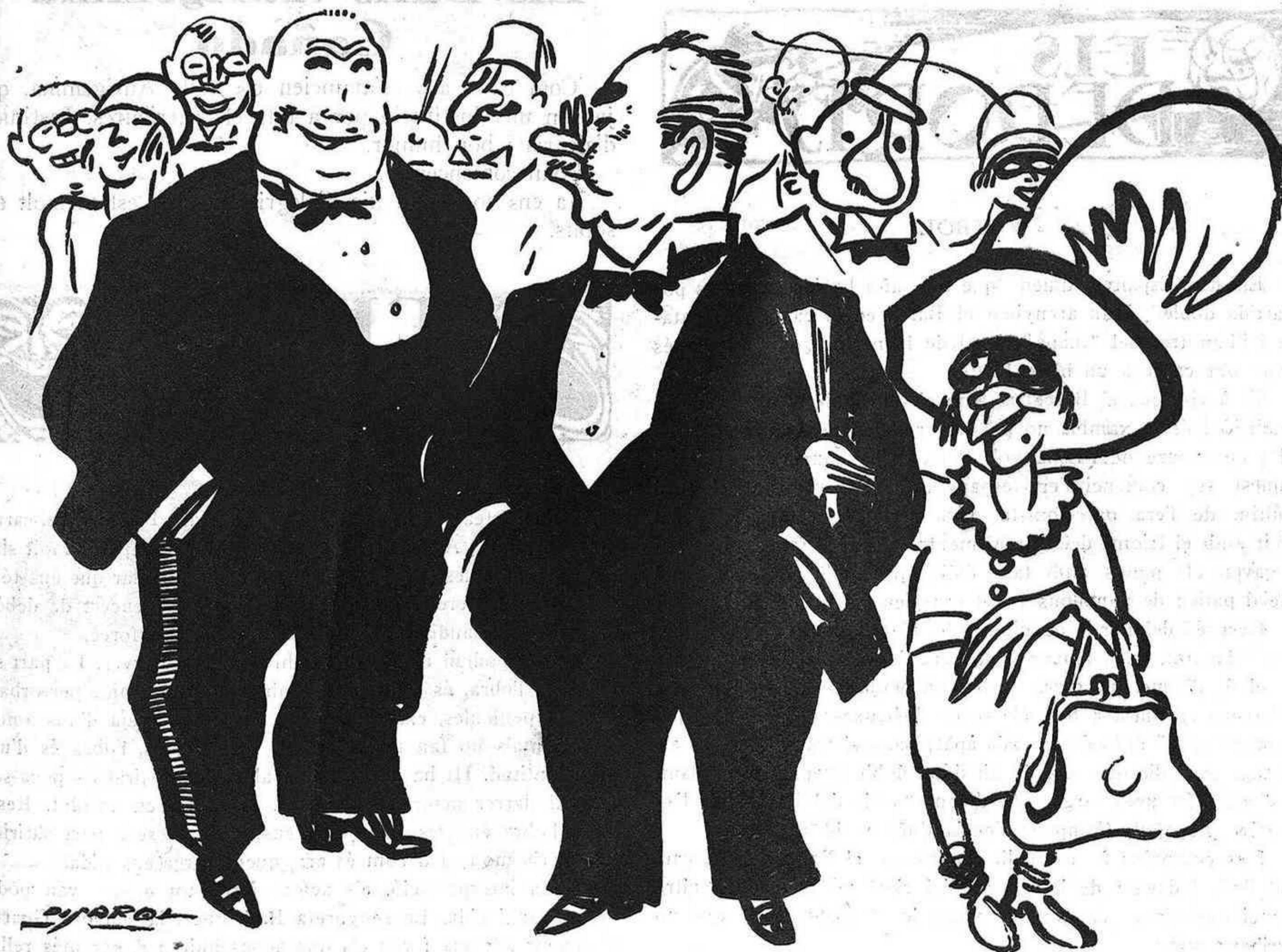
Art i Artistes

Ja tornem a haver de parlar de pintors que descobreixen ara el modernisme. En M. Villà arriba de París amb la idea de fer-nos admirar les extravagàncies que allí ja estan deixades de banda per poca-soltes; teles embrutades amb colors de tota mena, i cap d'ells harmònic; figures desdibuixades i paisatges mal compostos que ens volen fer empassar com a pintura intel·lectual. Aconsellem al senyor Villà que es deixi de romansos, i, si en sap, que pinti de veres; li valdrà més diners, i nosaltres podrem parlar-ne com d'un artista, i no com un més de la colla dels desorientats.

En Manuel Laporta Astort ja és força conegut del nostre públic, davant del qual es presenta periòdicament amb les seves produccions, sempre equilibrades i pintades amb seny. Ara, com abans, hem d'alabar, abans de tot, els seus bodegons, bellament compostos i colorits, i els retrats, que tracta com a pintor de procediments honrats i serens.

Els paisatges presentats pel pintor sabadellenc Manuel Pigem tenen un caient molt simpàtic i que fan recordar-nos de l'escola olotina d'En Berga i Boix. Domina l'ambient una tinta grisenca que els fa molt simpàtics, i la gama de verds adquireix en la paleta d'En Pigem una tendror humida que, sens minvar-li personalitat pròpia, ens recorda els mestres paisatgistes del segle passat. En conjunt, una bella exposició.

BORIEL

BALL DE DISFRESSES

—D'on l'has tret, aquest careto?

—L'ha tocat en una tómbola.

Les Mecnògrafes

Per iniciativa de "La Publicitat", hom vol celebrar una festa a honor de les mecnògrafes.

Les mecnògrafes barcelonines, amb les modistetes — que també gràcies a Domènec de Bellmunt, tenen ja la seva festa —, són la flor de la nostra ciutat.

Un dia d'alegria, de llibertat i de festa.

Molt bé. Ja se'l mereixen.

A Josep Santpere volen fer-li un homenatge

...I trobem que se'l mereix. Josep Santpere, a més a més d'un actor excellent i personalíssim, digne de tots els elogis, és un treballador infatigable.

Ha implantat un gènere nou en el teatre català: el del vodevill. Ha col·laborat eficaçment en la creació de la comèdia realista. I, per fi, ha fet el miracle de fer anar gent al teatre.

Per tots aquests motius, Josep Santpere mereix tots els homenatges.

Nosaltres, a tots ens adherim.

FUTBOL

Els de l'Espanyol diuen "que este año ha ido de veras por partida doble". Han atonyinat el Barça en el campionat català i l'han tret del "mapa" en el de la nació; quin goig més gran pot cabre a un blanc-blau?

Està vist que el Barça, ni amb el retorn de la moral, de la tradició i de la xamba, no pot haver-se-les, sense perdre, amb el potent onze de l'Espanyol. Potser s'ha canviat la truita, i aquest any comenci l'era espanyolista, havent estat el 1928 l'últim de l'era barcelonista. Una sèrie de campionats han finit amb el triomf del Barça, mentre els de l'Espanyol es rosegaven els punys amb tant dalit, que molt pocs socis del Reial patien de panallons (se'ls crusprien tot mastegant).

Després del partit de diumenge, el senyor Esteve ha quedat aclaparat, trist, amargat; fa cara de vinagre i el seu posat és el de l'home que cerca l'arbre on penjar-se. En canvi, Don Dioscero es lliura a tota classe de disbauxes: "Tira" de cafè, copa i "puro" després de cada àpat; paga el tramvia a tots els coneguts; el dia que surt de nit dona doble propina al vigilant, i s'ha fet fer unes targes que diuen: "socio del Real Club Deportivo Español, Campeón de Cataluña y de España".

I es comprèn: fa una colla d'anys que el Barça feia la part del lleó; i davant de les burles del rival no li quedava altre remei que dir... "el año que viene lo seremos..." ço que no arribava mai.

Per fi ha pogut ésser, i l'home salta com un cadell enjogassat. Jo crec que si els vailets del barri li proposessin jugar a

baldufa, a saltar i parar o a "lladres i serenos", no s'hi pensaria gens. Com si també li demanessin el donar una conferència sobre un tema, com per exemple: "el arte de esperar y de aguantar burlas", no contestaria amb cap negació.

Per al bon parroquià de la Manigua, tenia més interès el partit del prop passat diumenge que la final del torneig peninsular. Es per al reialista el tot l'escombrar i batre el Barça; essent tot el demés completament secundari.

De totes maneres, a part la poesia, les cebes i les manies, diumenge, a Les Corts, es registrà un ple dels que fan salivara als directius. I del recaptat a les guixetes en tindriem prou, ben repartidet, tots els d'aquesta casa per acabar de passar força bé l'hivern i encar ens en quedarien per, anar a fer el senyor fins al setembre a Caldetes, a Sitges o a qualsevullga lloc de "postín".

Però no ens fem il·lusions, i esperem tan sols poder anar de tant en tant a beure una xibeca a l'escullera.

Ah! es descuidàvem de dir al bon lector com quedaren.

El Barça va empatar a un amb el Reial, i el Madrid va apallissar—quatre a un és una tunda—a l'Atlètic de Bilbao.

JEPET

Els Balls Aurigemma-Cañadó

Com cada any, s'anuncien els balls Aurigemma, que ja són una institució per a tots els barrilaires. Institució d'alegria i bon humor.

Avui comencen.

Ja ens convé un xic d'alegria, ja, que estem molt en-sopits.

ROMEA

A aquest teatre s'hi ha estrenat "La Mary Pickford del carrer de l'Hospital". A nosaltres, el senyor Màntua ens és molt simpàtic. Dona a les seves obres un caràcter popular que ens té el cor robat. Esperem que algun dia tindrà un encert de debò i aleshores l'aplaudirem amb totes les nostres forces.

Ara no podem menys de fer-hi algunes reserves. La part satírica de l'obra, és a dir, de la minyoneta una mica pertorbada per les pel·lícules, està ben vista, però la barreja d'uns amors sentimentals ho fan malbé tot. A més a més, l'obra és d'una gran lentitud. Hi ha un veritable abús dels estirabats poca-soltes. El darrer acte, especialment, hi sobra, en absolut. Resumida l'obra en tres actes, i intensificada la seva part satírica, guanyaria molt. Tal com és ara, queda força ensopida.

En la interpretació, els actors féren tot el que van poder per donar-li vida. La senyoreta Rodríguez, la senyora Guart i el senyor Alarma foren els que aconseguiren donar més relleu als seus papers. Cal dir, però, que són els únics personatges dibuixats amb una certa traça de tota l'obra.

La presentació i decorats, molt pobres.

NOVEDADES

S'han donat, amb prou èxit de públic, unes representacions de teatre de Gran Guignol. Gènere és aquest que a París té un teatre oficial i s'aguanta ferm. Nosaltres no el podem prendre tan en serio. Gènere melodramàtic, fulletinesc, inflat, ple de potència i de virulència — és com un mal gra que hom no sap com treure-se'l del damunt —, a nosaltres no ens plau.

Han representat **Cette pauvre Elise**, de la senyora Madeleine Guitty — molt poca coseta, l'obra, no la senyora, entenem-nos —; **Le laboratoire des hallucinations**, dels senyors André de Lorde i Henri Banche — obra tipus del gènere, amb totes les agravants —; **La fiesle**, del senyor Max Maureggis, impersonal —; **Catherine Sou/den**, del senyor M. Laumann — que tampoc ens va agradar massa —; **Le baiser dans la nuit**, del senyor Maurice Levet, — que és del milloret que ens han donat els artistes dirigits per Gaston Buarini i Georges Rabani —; **Monsieur Platon**, del senyor Paul Giafferi — poca cosa, molt poca cosa! —; **La suite a demain**, del senyor Jean Bastia, — que tampoc ens plagué —; **La delaisse**, del senyor Max Maurey — vulgarot —; **L'homme nu**, del senyor Charles Mere, — morbós, melodramàtic —; **Tirez les premiers, messieurs les anglais**, del senyor René Berton — una poca-solta de tantes —; **Le rendez-vous du 4**, del senyor Roland Dreyfus — d'una truculència a prova —; **Le poignard malais**, del senyor Jean Araguy, — que no se salva ni fent constar que l'obra és un d'après Tristan Bernard —; i **Un troisième acte**, del senyor Serge Vebec, — que no està malament del tot.

Els artistes, malejats pel gènere, a l'alçària de les obres. S'ha estrenat, per la companyia catalana, **L'agulla roja**, de Lenormand, que han traduït Pous i Pagès i Soldevilla.

Com que es tracta d'una gran cosa i aquest número de L'ESQUELLA ja està en màquina, en parlarem la setmana propera.

Ara fem constar, solament, l'èxit.

GOYA

Una formació, aquesta del Goya, simpatiquíssima i que mereix un premi: el de trobar un públic. La direcció d'Amichatis i la labor del matrimoni Fortuny Quadreny i altres artistes de la companyia bé ho mereixen.

Han debutat amb dues estrenes: **La hija de nadie**, d'Amichatis i Montero, traducció de Ceferí Avecilla, i **El pobre don Atilano**, dels senyors Pintado i Soler.

La hija de nadie és "La borda", un dels èxits més grans d'Amichatis.

No cal pas que ara en fem la crítica, que ara la descobrim. Fem constar, tan sols, que la traducció castellana del senyor Avecilla és molt pulcra i correcta, i que el públic va rebre-la amb aplaudiment.

El pobre don Atilano és una comèdia en la que hi han indubtables encerts i excessos d'una comicitat de bona Hei.

ESPAÑOL

"El bomber del Moulin Rouge" és un vodevil força encertat i ple de gràcia, que ha traduït Amichatis i que ha interpretat molt bé la companyia d'En Santpere.

Per avui hi ha anunciada l'estrena de "El goig de l'amor".

TALIA

S'ha estrenat **Baix la figuera**, comèdia en vers d'Alberto Martín. Es una obra de veritable valor, ben estructurada i dialogada.

La companyia Broseta, que cada dia aferma més els seus èxits, la interpretà amb justesa.

APOLO

Per aquesta setmana s'anuncia **Juglares**, del mestre Morató.

TOT S'APUJA

—Vint duros, aquest canari? Ni que fos futbolista!

UN BON METODE

—A mi són les verdures les que m'han engreixat.
—En deus menjar moltes.
—Menjar-les, no; les venc.

VICTORIA

Res de nou en aquest teatre.

NUEVO

Segueix l'èxit de *Museum*. I segueix en "crescendo" cada dia. Ens en alegrem.

BOB

Ja no solament s'elegeixen reines de la bellesa.

A Praga s'acaba d'elegir un rei de la beutat. Un tal Potokow n'ha sortit triomfant. Els diaris del país en publiquen el retrat, el qual podrà fer somniar les fadrines revellides.

Cal protestar-ne abans que l'exemple de Praga no es propagui. Aquestes menes de festes són un encoratjament del narcisisme integral, és fer dels jovenets els rivals de les cortesanes.

Al pas que anem, retornarem al temps d'Heliogàbal.

"Gaziel" ha publicat un dels seus famosos articles del di-
vendres, contra Josep Maria de Sagarra, a propòsit d'"El Comte Arnau".

L'article és titulava: "Una inversió literària".

No fem comentaris.

El feminisme avança...

A Hongria, si a hores d'ara no ho ha prohibit la policia, hi haurà hagut un duel entre la senyora Torgo, professora de música, i la senyora Kovacs, muller d'un ric industrial de Budapest. La senyora Kovacs acusa la seva rival d'haver tingut coqueteries amb el seu marit.

Josep Maria Junoy ha rebut un munt de cartes de futurs subscriptors d'"El Matí", els quals protesten que aquests senyors s'hagin adherit l'homenatge de l'autor d'"El Comte Arnau" i d'"All i salobre".

Anem veient que aquells propòsits de fer un diari alhora catòlic i liberal s'aigualirà.

Els subscriptors s'encarregaran de demostrar-los-ho que els catòlics no poden ésser liberals. Ni els liberals, catòlics.

Persones potser més interessades que autoritzades afirmen que "El Matí" serà per al nostre país el que "Acció Française" és per als francesos.

Aleshores sí que ens caldria confessar que "El Matí" ha vingut a fer i a representar alguna cosa.

Ens temem, però, que en tal cas, no pugui resistir la fulminació dels dos dogmatismes que avui ofeguen, entre nosaltres l'esperit.

"Catalunya Social", en el darrer número publicat, etziba una gitza a Carles Soldevila. Aquest setmanari, que no té res, per més que ho digui la capçalera, de social i de català, té un gran odi a tots els escriptors intelligents.

Es enveja?

En l'article que alludim "Catalunya Social", fa unes deca-

racions importants en aquest moment. "Cal ésser—diu als catòlics—, abans de tot, romans".

I, afegim nosaltres, monàrquics.

Són dues coses que es completen.

El patrimoni, sobretot, no hi perd res.

La lectura de "Catalunya Social" bastaria per a donar-nos matèria per omplir diverses seccions com aquesta. Resulta, però, tan avorridal...

Vet ací, però, una darrera remarca.

A "Catalunya Social" llancen les campanes al vol perquè una actriu francesa s'ha fet monja. Aquesta és la veritable vida—diuen.

En llegir l'entusiasme que posen en el comentari creuríem, a ben segur, que en aquella redacció tots són religiosos; que fins en són els seus amics, els seus parents, les seves mullers i la seva descendència.

Tanmateix tots plegats són uns "senglars" com una casa.

El partit Barcelona-Espanyol ha demostrat una vegada més a quin grau arriba la bestiesa humana quan l'home es sent portat per un fanatisme.

Ultra els qui pagaren preus exorbitants per una entrada hi va haver qui va pagar cinc pessetes per presenciar el partit des del terrat d'una casa veïna al camp.

Ens agrada la franquesa d'aquella senyoreta que no es conforma amb el fall del jurat del concurs de bellesa i vol anar pel seu compte a París. Es la que ha estat més franca. Ens costa de creure que les altres no pensin com ella.

Un guàrdia de seguretat es nega a complir les ordres que li dona un de la porra per la circulació, complint amb el seu deure; aquest el deté. Voleu dir que no ha perdut il·luminosament el temps? L'Ajuntament fa la mar de dies que donà ordres de que els ciclistes portessin tots timbres en lloc de botzines i encara tots els ciclistes de llocs oficials porten unes trompes que semblen cotxes de vint cavalls.

C. B. M. (Badalona): Per a encoratjar-vos, publicarem una de les poesies. Però estudeu, que vós ho podeu fer millor.

A. M.: Ho sentim, però no pot anar.

L. N.: Aquesta vegada no heu estat encertat.

R. V. M.: Si us sembla bé, ho passarem a "La Campana".

L. P. P.: Anirà. Però procureu corregir un xic, vós mateix, l'ortografia.

V. C.: Molt bé. Ho passarem a "La Campana".

E. M. C.: Si la censura l'accepta, tot anirà bé. Ço que ens envieu és curt i poc interessant.

R. C. J.: Els retalls de periòdic que ens ha enviat han servit per a fer-nos conèixer els seus anys. Per això no li volem contestar. Serà millor.

R. A. (Gelida): No pot anar. Hi han moltes faltes d'ortografia.

R. de Z.: El xisto està bé. El dibuix no tant. Però en vostè hi ha un excel·lent dibuixant. Treballi, que farà coses.

J. T. G.: El mateix li diem quant a la literatura. Els dibuixos, si estan acceptats, ja deuran publicar-se.

Ll. R. C.: Passa a "La Campana".

R. C. F.: No pot anar.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON 18692

S'ha posat a la venda la 2.ª EDICIÓN del ALBUM DE DIBUIXOS OPISSO

Preu: 7 pessetes

Col·lecció d'obres selectes

VOLUM I

E. Murger

Escenes de la vida bohèmia

VERSIÓ CATALANA D'E. LLUELLES
PRÒLEG DE SANTIAGO RUSIÑOL

Ptes. 2,50

VOLUM II

J. J. Rousseau

Contracte Social

Traducció i pròleg de
RAMON VINYES

Ptes. 2,50

AVIAT, Volum III, DIDEROT **LA MONJA** Traducció i pròleg d'En Ll. CAPDEVILA

Colección Diamante

Van publicados
125 tomos

1. R. de Campoamor. Doloras, 1. ^a serie.	35. José Estromera. Fábulas.	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.	100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
2. — Doloras, 2. ^a serie.	36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.	65. Francisco Pí y Arsuaga. El Cid Campeador.	101. J. León Pagans. La balada de los sueños.
3. — Humoradas y cantares.	37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.	66. Vital Aza. Pamplinas.	102. A. Guerra. Polvo del camino.
4. — Pequeños poemas, 1. ^a serie	38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.	67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.	103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
5. — Pequeños poemas, 2. ^a serie	39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.	68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios	104. Graella Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
6. — Pequeños poemas, 3. ^a serie	40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	105. Antología taurina.
7. — Colón, poema.	41. } Jacinto Laballa. Novelas intima-	70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.	106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo	42. } mas.	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.	107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.	43. Fr. ^a Sarasate de Mena. Cuentos vascongados	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	108. Eça de Queiroz. La nodriza.
10. — El Licenciado Torralba.	44. F. Pí y Margall. Diálogos y artículos.	73. F. Barado. En la brecha.	109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
11. — Poesías y Fábulas, 1. ^a serie	45. Charles de Bernard. La casa de los amantes.	74. Luis Taboada. Notas alegres.	110. M. Sarmiento. Así.
12. — Poesías y Fábulas, 2. ^a serie	46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.	75. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta.	111. Felipe Trigo. A todo honor.
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.	47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.	77. X. de Montepin. Muerto de amor	113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto	49. R. Soriano. Por esos mundos...	78. Conde León Tolstol. Venid á mi...	114. Jorge Manrique. Poesías.
16. A. Pérez Noya. Los humildes.	50. L. Taboada. Perfiles cómicos.	79. A. Calderón. A punta de pluma.	115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
17. S. Rueda. El gusano de luz.	51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.	80. Enrique Murger. Elena.	116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	52. J. Ortega Munilla. Fífina.	81. Luis Taboada. Siga la broma.	117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.	53. F. Salazar. Algo de todo.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.	118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.	54. Mariano de Oavia. Cuentos en guerrilla.	83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.	119. E. Marquina. Juglarías.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.	55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.	84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!	120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!	56. Francisco Alcántara. Córdoba.	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.	121. S. Rusiñol. Hojas de la vida.
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.	86. A. Pestana (Cafel). Cuentos.	122. F. de Lamartine. Rafael.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.	58. López Silva. De rompe y rasga.	87. Angel Guerra. Al sol.	123. A. Karr. El perro de Sir John
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.	59. Antonio Zozaya. Instantáneas.	88. T. Dostolewsky. Alma infantil.	124. E. Zamacois, Rick.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire	89. E. de Amlols. Aire y Luz.	125. A. de Lamartine, Graziella.
27. J. López Silva. Migajas.	61. L. Taboada. Colección de tipos.	90. L. Garola de Giner. Valentina.	
28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos	62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.	91. E. de Amlols. Manchas de color.	
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.	63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.	92. Voltaire. Zadig y Micromegas.	
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.		93. M. Ugarte. Mujeres de París.	
M. Matos (Corzuelo). ¡Aleluyas finas!		94. Obras menores de Cervantes	
31. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).		95. Obras menores de Cervantes.	
32. } A. Flores. Doce españoles de brocha gorda.		96. J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.	
33. } 4. }		97. Voltaire. Cándido.	
		98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.	
		99. J. Benavente. Teatro rápido.	

Precio de cada tomo: Ptas. 60.0

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebuixes.

EL CALENDARI DE SEMPRE

—La Candelera ja se'n va! Deixem pas al Carnaval.